

5. Korte bespreking per soort.

5.1 Duikers - Gaviidae

-Roodkeel-/Parelduiker - *Gavia stellata/arctica*

Hoewel het totaal van 6597 ex. wordt overtroffen door de voorjaren van '82 en '86, was het uurgemiddelde (8.8) het hoogste tot nog toe. Zeer veel ex. werden gezien in NH (75% van het totaal), in Wd ditmaal slechts 20% (te weinig uren geteld?) en in ZH 5%. Van alle waargenomen vogels vloog 58% N en verbleef 3% tp. De meest omvangrijke verplaatsingen vonden plaats met strenge vorst rond half jan in NH. Waarschijnlijk was hier sprake van een grote overwinterende groep, die zich af en toe verplaatste; op 1601 vlogen vlogen meer dan 1000 ex. te Hbz naar N, terwijl 2 dagen later een zelfde aantal zich aldaar naar Z verplaatste. In andere deelgebieden werd niets van deze verplaatsingen opgemerkt. Aantallen bleven vrij hoog tot de 2^e week van feb, waarna totalen snel terugliepen. Na half april ging het nog om slechts enkele ex. per uur. Hiervan konden echter velen op naam gebracht worden, waaronder weer redelijk wat Parelduikers (vooral in mei). Beste dagen:
0201 Tex(1hr) 131Z 0702 Hbz(6hr) 8Z,294N
1601 Hbz(3hr) 6Z,1147N 2402 Tex(1hr) 3Z,95N
801 Hbz(3hr) 1174Z,34N 1803 Hbz(5hr) 2Z,160N
2901 Hbz(3hr) 50Z,188N
In ZH werd 7% van de duikers op naam gebracht; hiervan (n=23) betrof 9% Parelduikers. In NH waren deze waarden resp. 7% en 25% (n=340) en in Wd 32% en 8% (n=415).

5.2 Futen - Podicipedidae

-Dodaars - *Tachybaptus ruficollis*

1101 Hbz 1tp. 1701 IJm 13tp.

-Fuut - *Podiceps cristatus*

Een redelijk totaal van 12676 Futen werd dit voorjaar gezien (16.9 ex./hr). Maar liefst 68% werd in NH gezien, 25% in ZH en 6% in Wd. Zoals te verwachten was met strenge vorst vlogen in jan en feb de vogels afwisselend naan N en naar Z in wisselende aantallen. Vooral eind feb/begin maart was er sprake van gerichte, vrij massale N-waartse trek. Hierna namen de aantallen snel af tot een onbeduidend niveau. Beste dagen:
1101 Hbz(4hr) 62Z,972N 2802 Hbz(3hr) 2Z,709N
1602 Nwijk(1hr) 470N,120tp.
2402 Egm(2hr) 10Z,582N 0503 Hbz(3hr) 22Z,1257N
0603 Hbz(4hr) 6Z,957N

-Roodhalsfuut - *Podiceps grisegena*

In tegenstelling tot de Fuut werden maar weinig Roodhalsfuten opgemerkt (n=101). In NH werd 59% van het totaal gezien, tegen 21% in ZH en 20% in Wd. In elke voorjaarsmaand werd de soort opgemerkt, doch de meeste ex. werden gezien in jan en apr. Er was slechts 1 jun-waarneming: 1006 Hbz 1N. Beste dagen:
1302 IJm 4tp. 2604 Hbz(5hr) 6N
0504 Hbz(3hr) 7N,2tp.

-Kuifduiker/Geoorde Fuut - *Podiceps auritus/nigricollis*

Slechts 18 'Kleine futen' werden gezien, waarvan 12 ex. te NH, 4 ex. te ZH en 2 ex. in Wd. De meeste ex. werden gezien van jan t/m mrt. De piek, die normaal gesproken te zien is apr, werd dit jaar amper opgemerkt. Laat was de waarneming van één 'Kleine fuut' op 0906 te Hbz. Van de 'Kleine futen' konden 7 ex. als Kuifduiker en 4 ex. als Geoorde Fuut gedetermineerd worden.

5.3 Stormvogelachtigen - Procellariidae

-Noordse Stormvogel - *Fulmarus glacialis*

364 ex. werden van deze soort geteld. Hoewel Noordse Stormvogels in elke maand gezien werden, kwamen veruit de meeste meldingen uit de 2^e helft van apr en uit mei en jun. In NH werden weer de meeste vogels gezien (74%), in Wd werd 22% van de waarnemingen verricht en in ZH 4%. Slechts 55% van alle vogels vloog naar N. Beste dagen:
0205 Hbz(6hr) 125Z,50N,8tp.
Egm(2hr) 5Z,5N
1305 Hbz(3hr) 12N
1605 Tex(3hr) 7Z,51N

-Noordse Pijlstormvogel - *Puffinus puffinus*

Er werden slechts 11 Noordse Pijlen gezien en allemaal te NH:

0501 Hbz 1N 0806 Hbz(3hr) 6N
0706 Call(2hr) 2N 1806 Hbz 1N
Hbz 1N

5.4 Jan van Gent - *Sula bassana*

Alweer een redelijk hoog voorjaarstotaal voor de Jan van Gent (n=907;1.2 ex/hr). 67% van het totaal werd in NH gezien, in Wd was dit 21% en in ZH 12%. Maar liefst 91% van alle vogels vloog naar N. Bij stormachtige winden was de Jan van Gent in elke maand aanwezig. De hoogste aantallen werden bereikt in begin mei (hele kust) en rond half jun (alleen NH). Beste dagen:
1104 Tex(2hr) 37N 0305 WeKa(3hr) 27N
0205 Tex(4hr) 32N 1806 Hbz(3hr) 60N
0305 Hbz(3hr) 55N
Bij 96% van de waargenomen vogels werd de leeftijd genoteerd. Het aandeel 1^ey- en 2^ey-vogels was dit voorjaar vrij hoog, resp. 12% en 31%. 14% van de op leeftijd gebrachte vogels betrof 3^ey-, 6% 4^ey-vogels en 37% adulten. Het grote aandeel jonge vogels werd vooral in jun gezien.

5.5 Aalscholver - *Phalacrocorax carbo*

Ook nu weer een zeer hoog aantal Aalscholvers (n=1048). Zoals gebruikelijk kwam het merendeel van de meldingen van deze soort uit ZH (79%) tegen 17% in NH en 4% in Wd. Apr bleek duidelijk de doortrekmaand voor deze soort te zijn in zowel NH als ZH. In ZH werd een piek bereikt aan het einde van deze maand. Beste dagen:
1701 IJm 136tp. 2804 Bloem(2hr) 6Z,81N
2804 Schev(2hr) 10Z,69N 2904 Schev(1hr) 3Z,90N

5.6 Reigers & Lepelaars - Ardeidae & Threskiornithidae & Ciconiidae

-Blauwe Reiger - *Ardea cinerea*

101 Blauwe Reigers werden gezien. Zoals te verwachten, lag ook bij deze soort het zwaartepunt in ZH (85% van alle waargenomen vogels). In tegenstelling tot vorig jaar, toen de meeste trek in mrt constateerd werd, vlogen de reigers nu voornamelijk langs in de 2^e helft van apr. Beste dag:
1804 ZeVl(2hr) 15N

-Purperreiger - *Ardea purpurea*

0604 ZeVl 1N 2904 ZeVl 1N
1704 ZeVl 1N 0805 Schev 1N
2504 ZeVl(2hr) 2N

-Ooievaar - *Ciconia ciconia*

2504 ZeVl 2N

-Lepelaar - *Platalea leucorodia*

0605 Egm 1N 2505 ZeVl 3N
1605 ZeVl 18N 2605 ZeVl 3N

-Zwarte Ibis - *Plegadis falcinellus*

1101 Hbz ltp. (aanvaard CDNA)

5.7 Eendachtigen - *Anatidae*

-Knobbelzwaan - *Cygnus olor*

Slechts 58 ex. gezien, aan de hand waarvan geen doortrekpatroon geschetst kan worden. In alle maanden werd de soort in gelijke aantallen gezien. In NH werden de meeste ex. gezien, in Wd werd de soort niet waargenomen. Beste dag: 1103 Hbz 112.

-Kleine Zwaan - *Cygnus columbianus*

1001 Hbz 44N 1803 Hbz 86N
1303 IJm 9N

-Wilde Zwaan - *Cygnus cygnus*

1101 Tex 4Z 1801 Hbz 4Z

-Rietgans - *Anser fabalis*

Het meest waargenomen in NH, alsmede een enkel groepje in ZH (n=123). Alle waarnemingen kwamen uit jan en feb, met 1 jun-geval uit ZeVl. Beste dag: 0102 Hbz 41N

-Kleine Rietgans - *Anser brachyrhynchus*

0201 Hbz 6Z

-Kolgan - *Anser albifrons*

1001 Hbz 1N 0102 Hbz(2hr) 98N
2501 Egm 32tp. 1402 Egm 21N

-Grauwe Gans - *Anser anser*

Van de in totaal 1151 ex. werd 78% in ZH gezien. Hoogste aantallen werden in mrt gezien, doch ook apr en mei leverden geregeld Grauwe Ganzen op. Beste dag: 0603 ZeVl 561N; Hbz(3hr) 2Z,60N

-Canadese Gans - *Branta canadensis*

1001 Tex 1N 3004 Eems 1N

-Brandgans - *Branta leucopsis*

2501 Hbz 68N 1402 Egm(2hr) 118N
2901 Hbz 43Z 2402 Egm 200N
3101 Huisd 35N 3004 Huisd 1N
0102 Hbz 45Z,2N

-Rotgans - *Branta bernicla*

Hoewel absoluut gezien (n=17720) niet het beste voorjaar, was het uurgemiddelde (23.6 ex/hr) het hoogste ooit! Zoals gebruikelijk werd ook dit voorjaar het overgrote deel van de vogels in NH gezien (84%), tegen 9% in ZH en 7% in Wd. Van al deze vogels vloog 93% naar N. Tot eind feb waren de aantallen Rotganzen klein. Een uitzondering hierop is de Z-waartse trek, die in de 2^e week van jan werd opgemerkt (vooral in Wd). Van eind feb tot half apr werden regelmatig enkele 100-en Rotganzen per dag gezien. Absoluut hoogtepunt werd bereikt op 1803, toen in enkele uren tijd ruim 6000 Rotganzen de kust van NH passeerden. Eind mei/begin jun was er nogmaals sprake van een trek golfje, dat uitsluitend in NH opgemerkt werd. Beste dagen: 1101 Tex(2hr) 701Z,23N 2103 Huisd(2hr) 924N 2802 Hbz(3hr) 778N Hbz(4hr) 894N 1803 Hbz(5hr) 6317N 0504 Hbz(3hr) 1063N
Er werden de volgende Witbuikrotganzen (*Branta bernicla hrota*) gemeld:
1001 Nwijk 11N 1101 Hbz 1N
1101 Tex 1N 0205 Tex 1N
De Zwarte Rotgans (*Branta bernicla nigricans*) werd eenmaal gezien: 1001 Hbz 1N.

-Casarca - *Tadorna ferruginea*

2404 Schev 1N

-Nijlgans - *Alopochen aegyptiacus*

0702 Hbz 2Z 0606 Hbz 2N
0205 Tex 1N

-Bergeend - *Tadorna tadorna*

Dit voorjaar werd een redelijk aantal Bergeenden vastgesteld (n=3750; 5.0 ex/hr). In NH werd 74% van het totaal gezien, in ZH 19% en in Wd 7%. 86% van deze vogels vloog naar N. In de 1^e helft van jan vond enige Z-waartse trek plaats. Daarna bleven de aantallen laag tot de 2^e helft van mrt. Tot half apr vond redelijke doortrek plaats. In mei en jun werden af en toe enkele 10-tallen vogels per dag gezien, doch de aantallen liepen nimmer tot grote hoogte op. Beste dagen: 1803 Hbz(5hr) 152N 1004 Egm(3hr) 83N 2103 Huisd(2hr) 82N 0805 Hbz(3hr) 73N 0504 Hbz(3hr) 166N
In NH werd bij 38% van de vogels iets over de leef-tijd opgemerkt (n=1073; 57% adult, 43% onvolwassen), in ZH was dit 6% (n=41; 100% ad) en in Wd 62% (n=157; 90% ad, 10% onv).

-Smient - *Anas penelope*

Evenals de 2 voorgaande voorjaren scoorde de Smient vrij hoog (n=7500). Het uurgemiddelde was zelfs het op één na hoogste (10.0 ex/hr; vj'86 was beter). In NH werd 71% van het totaal gezien (62% N), in ZH 21% (75% N) en in Wd 8% (61% N). Op 1001 vond een omvangrijke vorstvlucht plaats van deze soort, die voornamelijk in NH opgemerkt werd. De rest van de trek speelde zich hoofdzakelijk af van feb tot begin apr, met een piek rond half mrt. In mei werden slechts sporadisch Smienten gezien en er waren nog 2 jun-waarnemingen in NH. Beste dagen: 1001 Tex(1hr) 164Z,45N 1403 Hbz(4hr) 6Z,1222N Hbz(3hr) 1431Z,31N 1603 Nwijk(1hr) 310N Nwijk(1hr) 112Z
In NH werd 11% van de Smienten gesexed (n=615; m:v=1:1.0), in ZH 5% (n=84; m:v=1:1.9) en in Wd 22% (n=130; m:v=1:1.5).

-Kraakeend - *Anas strepera*

231 ex. is geen slecht voorjaarstotaal voor de Kraakeend. De meeste ex. (74%) werden in NH gezien, in Wd werden slechts enkele ex. opgemerkt. Er was sprake van één duidelijke piek begin apr. De meeste overige ex. werden in apr en mei gezien. Van jan t/m mrt werd de soort nauwelijks gezien. Er waren 2 jun-waarnemingen te NH. Beste dag: 0404 Hbz(3hr) 2Z,49N; Egm(4hr) 56N; Bloem(3hr) 30N
In NH werd 60% gesexed (n=102; m:v=1:0.9), in ZH 24% (n=12; m:v=1:1.1) en in Wd 50% (n=5; m:v=1:1.5).

-Wintertaling - *Anas crecca*

Niet erg veel Wintertalingen konden dit voorjaar genoteerd worden (n=4368; 5.8 ex/hr). In NH werd 70% van de vogels gezien, in ZH 22% en in Wd 8%. 91% van de waargenomen vogels vloog naar N. In jan en feb werden maar weinig Wintertalingen gezien, en dan nog uitsluitend in NH, doch in mrt was de soort regelmatig te zien. Van begin tot half apr liepen de aantallen vaak op tot enige 10-tallen (en soms meer) per dag. Na deze piek werden nog slechts zeer kleine aantallen gemeld. Beste dagen: 1303 IJm(2hr) 21N,257tp. 0404 Bloem(3hr) 291N 0404 Hbz(3hr) 4Z,524N 1004 Egm(2hr) 289N Egm(4hr) 1Z,680N 1704 Hbz(4hr) 407N
In NH werd 8% van de vogels gesexed (n=246; m:v=1:0.9), in ZH 1% (n=9; m:v=1:0.5) en in Wd 39% (n=141; m:v=1:1.2).

-Wilde Eend - *Anas platyrhynchos*

Een gemiddeld aantal Wilde Eenden werd dit voorjaar gezien (n=1856). Ook bij deze soort nam NH het leeuwendeel voor haar rekening: 74% tegen 19% in ZH en 7% in Wd. Zoals gebruikelijk vlogen de

Wilde Eenden niet erg gericht langs,; 48% vloog naar N, 33% verbleef tp. In jan werden vooral grote aantallen tp. gezien, vreemd genoeg alleen in NH en niet in de havens van ZH. De meeste langsvliegende Wilde Eenden werden in mrt en begin apr gezien. Overigens was de soort een onregelmatige gast in klein aantal. Beste dagen: 1001 Hbz(3hr) 93Z,16tp. 1801 Hbz(4hr) 204tp. 1101 Hbz(4hr) 28Z,8N,214tp. 0604 Tex(2hr) 56N
In NH werd 48% gesexed (n=650;m:v=1:0.9), in ZH 15% (n=53;m:v=1:0.9) en in Wd 73% (n=97;m:v=1:1.0).

-Pijlstaart - *Anas acuta*

Van de Pijlstaart werd een flink aantal gezien (n=988). Dit komt vooral door het NH-aandeel (74%), in Wd en ZH werd resp. 9% en 17% gezien. Van al deze vogels vloog 85% naar N. In jan vond er enige Z-waartse trek plaats. De voorjaartrek was behoorlijk gepiekt; zo waren er duidelijke pieken te onderscheiden in de 1^e helft van mrt en, van geringere omvang, in begin apr. Er was 1 mei-egval (0905 Hbz 1N). Beste dagen: 1101 Tex(1hr) 48Z 1303 IJm(1hr) 49N 0603 Hbz(3hr) 59N 1803 Hbz(1hr) 83N 1103 Hbz(3hr) 157N
In NH werd 58% gesexed (n=421;m:v=1:1.0), in ZH 36% (n=59;m:v=1:0.9) en in Wd 24% (n=22;m:v=1:1.2).

-Zomertaling - *Anas querquedula*

26 ex. van deze schaarse soort werden gemeld, waarvan 17 in NH, 7 in ZH en 2 in Wd. De eerste waarneming werd gedaan op 0304 te Egm, waarna nog 6 apr-, 4 mei- en 1 jun-melding volgden. Het hoogste aantal, dat op één dag gezien werd, was 4N op 0404 te Egm (2hr). Van de 17 ex, die gesexed werden, waren er 11 m. en 6 v.

-Slobeend - *Anas platyrhynchos*

Vj'87 was voor de Slobeend het beste voorjaar uit de jaren '80 (n=1712). Alweer nam NH het merendeel van de waarnemingen voor haar rekening (78%), tegen 21% in ZH en 1% in Wd. 92% van deze vogels vloog naar N. Veruit de meeste meldingen kwamen uit apr met enkele topdagen uit begin en half apr. Buiten deze maand werd de soort slechts sporadisch gezien. Beste dagen: 0404 Hbz(3hr) 2Z,453N 0404 Nwijk(1hr) 82N,8tp
Egm(4hr) 7Z,360N 1704 Hbz(4hr) 142N
Bloem(4hr) 192N
In NH werd 84% gesexed (n=1117;m:v=1:0.9), in ZH 51% (n=179;m:v=1:0.8) en in Wd 100% (n=25;m:v=1:0.9).

-Krooneend - *Netta rufina*

2404 Hbz 1v.N

-Tafeleend - *Aythya ferina*

Hoewel niet zo slecht als vorig voorjaar, was vj'87 toch een matig voorjaar voor deze duikeend (n=684). 55% van het totaal werd in NH gezien, 41% in ZH en 4% in Wd. Van al deze vogels vloog 81% naar N. In de 2e week van jan werd in NH wat vorsttrek waargenomen. De hoogste aantallen werden echter gezien op één dag in feb. Hierna werd alleen nog begin apr enige trek van betekenis gezien. ZH gaf evenwel een geheel ander beeld te zien; hier werden de meeste Tafeleenden gezien rond half mrt en verder nauwelijks. Er was 1 jun-melding: 1006 Hbz 1N. Beste dagen: 1101 Hbz(3hr) 33Z 1303 IJm(2hr) 83N

1502 Hbz(3hr) 218N 1503 IJm(1hr) 5Z,110N
In totaal werd slechts 10% van de vogels gesexed (n=65;m:v=1:0.6).

-Kuifeend - *Aythya fuligula*

Evenals bij de andere duikeenden zijn de aantallen, die in een voorjaar gezien worden, nogal wisselend. Vj'87 gaf behoorlijk lage aantallen te zien (n=558). In NH zag men 68% van het totaal, in ZH 29% en in Wd 3%. Slechts 42% hiervan vloog naar N. De gehele maand jan was er sprake van enige Z-waartse trek. Bij de N-waartse trek vanaf half feb was er nauwelijks sprake van enige doortrekpiek. Beste dagen: 1001 Hbz(3hr) 48Z,1N 1303 Huisd(1hr) 50N 1701 IJm(1hr) 48tp.
In NH werd 25% gesexed (n=195;m:v=1:0.7), in ZH 9% (n=14;m:v=1:1.0) en in Wd 100% (n=16;m:v=1:0.8).

-Toppereend - *Aythya marila*

Ook voor deze soort maar een karig totaal (n=1386). NH nam maar liefst 86% van dit totaal voor haar rekening, ZH 9% en Wd 5%. Van deze vogels vloog 72% naar N. Enige vorsttrek vond uitsluitend in NH plaats; de 1^e helft van feb leverde de hoogste aantallen Toppers op. Tot in mei bleef de soort algemeen in NH, doch de gebruikelijke piek in begin mei werd dit voorjaar niet opgemerkt. Beste dagen: 1101 Hbz(3hr) 99Z,5tp. 1402 Egm(3hr) 124N 0702 Hbz(5hr) 263N 1502 Hbz(3hr) 91N
In NH werd 60% gesexed (n=717;m:v=1:1.0), in ZH 39% (n=48;m:v=1:1.0) en in Wd 100% (n=66;m:v=1:1.0).

-Eidereend - *Somateria mollissima*

Het totaal van 6597 ex. is niet bijzonder hoog te noemen (door ondertelling in Wd?). In NH werden de meeste Eiders gezien: 56% tegen 34% in Wd en 10% in ZH. In NH vloog 76% van de vogels naar N en verbleef 11% tp, in Wd waren deze percentages resp. 26% en 42% en in ZH resp. 39% en 14%. Een duidelijk trekbeeld komt uit de gegevens niet naar voren. In Wd vond nauwelijks gerichte trek plaats en de aantallen tp. verblijvende vogels waren van half jan tot half mrt het hoogst. In NH zijn de N-waarts vliegende vogels het meest te zien van eind jan tot eind feb. In apr was er weer een kleine opleving, waarna mei en jun slechts geringe aantallen opleverden. Opvallend is ook dat tot eind feb het %-age mannetjes vrij groot was, terwijl daarna vrouwtjes-kleden overheersen. Een splitsing in broedende en niet-broedende vogels lijkt losgisch. Beste dagen: 1701 Tex(2hr) 6Z,4N,163tp. 2401 Hbz(4hr) 21Z,810N,3tp. 0702 Hbz(5hr) 6Z,195N,46tp.
In NH werd 97% van de vogels gesexed (n=3591;m:v=1:1.5), in ZH 44% (n=269;m:v=1:1.8) en in Wd 94% (n=2130;m:v=1:3.3). Uit gegevens uit NH bleek, dat onder de opgegeven vrouwtjes zich minstens 12% onvolwassen mannetjes bevonden. In Wd was dit %-age 23%. Opvallend is het verhoudingsgewijs zeer hoge aandeel vrouwtjes, dat in Wd werd waargenomen; het aandeel onvolwassen mannetjes hieronder doet hier nauwelijks iets aan af.

-IJseend - *Clangula hyemalis*

Er werd dit voorjaar een redelijk aantal IJseenden gezien (n=73). Dit voornamelijk dankzij de aantallen, die in NH werden gezien: 70% tegen 26% in Wd en 4% in ZH. De meeste waarnemingen kwamen uit feb en mrt, iets minder uit jan. Uit apr kwam een 3-tal meldingen, uit mei 2 en ook nog één uit jun: 1206 Hbz 1N. Beste dagen: 2202 Hbz(3hr) 7N 1403 Hbz(2hr) 3Z,5N 1403 Tex(1hr) 10Z
97% van alle IJseenden werd gesexed (n=71;m:v=1:0.2). Een zeer groot aandeel mannetjes dus.

-Zwarte Zeeëend - *Melanitta nigra*

Hoewel het totaal van 173.806 ex. geenszins echt bijzonder te noemen is, schaaft vj'87 zich toch qua uurgemiddelde (231.9 ex/hr), samen met het illustere vj'78 tot de 2 beste voorjaren uit de CvZ-historie. Zoals gebruikelijk nam NH het grootste deel hiervan waar: 53% tegenover maar liefst 34% in ZH en slechts 13% in Wd. In NH vloog 49% naar N en werd 14% tp. genoteerd, in ZH was dit resp. 44% en 30% en in Wd resp. 65% en 8%. Vooral het grote aantal Zwartjes dat in ZH werd gezien is opmerkelijk te noemen. Zeer hoge aantallen zwemmende vogels werden hier voor de kust waargenomen, zoals blijkt uit het opgegeven 1-age tp-vogels, vliegtuigtellingen (Sulal(1):17-18) en strandtellingen (Sulal(1):15-17). Hoge aantallen N-waarts vliegende vogels werden opgemerkt als deze zwemmende groepen verstoord werden door scheepsverkeer. De groepen in ZH losten weer op in begin mrt, maar zorgden in jan en feb voor hoge aantallen in ZH en NH. Hierna was dan ook sprake van gerichte N-waartse trek in NH, die voortduurde tot half apr. ZH merkte nauwelijks iets van deze trek, zodat verondersteld kan worden dat 6f ten Z van ZH nauwelijks Zwarte Zeeëenden overwinterd hadden 6f dat deze een N-waartse trekroute kozen, die niet vlak langs ZH leidt. Na half apr was de soort regelmatig, doch in steeds kleine aantallen te zien langs de kust. Beste dagen: 1801 Hbz(4hr) 10610Z, 229N, 8600tp. 3101 Bloem(3hr) 324Z, 8855N, 2000tp. 2102 Nwijk(3hr) 370Z, 7658N, 2800tp. 2202 Nwijk(1hr) 1160Z, 5000N, 2000tp. 0504 Tex(3hr) 15Z, 2701N, 69tp. Hbz(3hr) 132Z, 15492N, 75tp. In NH werd 4% gesexed (n=3490; m:v=1:0.4), in ZH 0.2% (n=141; m:v=1:0.4) en in Wd 4% (n=902; m:v=1:0.6). Vermeldenswaard is de waarneming van één albino ex. op 1701 Hbz 1N.

-Grote Zeeëend - *Melanitta fusca*

Het aantal van 4471 Grote Zeeëenden (6.0 ex/hr) ligt op een gemiddeld niveau. In NH namen 65% van het totaal waar, in ZH 18% en in Wd 17%. 84% vloog naar N en slechts 3% werd tp. vermeld. Weinig Grote Zeeëenden werden opgemerkt in de groepen Zwarte Zeeëenden, die in jan en feb werden waargenomen. Enkele duidelijke pieken werden opgemerkt rond half mrt (alleen NH), begin apr (NH), 2^e week van apr (alle deelgebieden) en de eerste helft van mei (ZH & NH). Buiten deze pieken waren de aantallen zeer laag. Beste dagen: 2102 Nwijk(3hr) 10Z, 146N 1104 Hbz(4hr) 9Z, 392N 1803 Hbz(5hr) 18Z, 370N 1204 WeKa(3hr) 84N 0504 Hbz(3hr) 1Z, 160N 0305 WeKa(3hr) 96N 1104 Tex(2hr) 10Z, 249N 0805 Hbz(3hr) 186N, 26tp. In NH werd 5% gesexed (n=157; m:v=1:0.4), in ZH 2% (n=16; m:v=1:0.5) en in Wd 13% (n=100; m:v=1:1.3).

-Brilduiker - *Bucephala clangula*

Ondanks de strenge winter was het aantal waargenomen Brilduikers (n=569) niet hoog. In NH werden no redelijke aantallen waargenomen (71% van het totaal), maar in ZH en Wd lagen beduidend lager (resp. 13% en 16%). Van alle vogels vloog slechts 38% naar N, terwijl 19% tp. verbleef. Vooral in ZH was het aandeel tp-verblijvende vogels hoog (59%). Veruit de meeste Brilduikers werden gezien tijdens de 2e en 3e week van jan, toen strenge vorst optrad en ook vele andere eenden, futen en steltlopers een goed heenkomen in het Z zochten. Tot begin apr werd de soort met enige regelmaat gezien. Er was nog één mei- en één jun-melding (0206 Hbz 1N). Beste dagen: 1001 Hbz(3hr) 28Z, 25N 1701 IJm 40tp. 1101 Hbz(4hr) 39Z, 3tp. 2901 Hbz(1hr) 31Z, 5N 1401 Hbz(3hr) 30Z, 15N, 3tp. In NH werd 96% gesexed (n=381; m:v=1:4.2), in ZH 84% (n=62; m:v=1:4.2) en in Wd 100% (n=94;

m:v=1:2.8).

-Nonnetje - *Mergus albellus*

Deze typische vorstsoort werd in gering aantal waargenomen (n=103). Veruit de meeste ex. werden in NH gezien: 90% tegenover 8% in ZH en 2% in Wd. Buiten enkele vorstdagen in jan werd de soort slechts incidenteel tot begin mrt gemeld. Er was één apr-waarneming: 0404 Hbz 1N. Beste dagen: 1001 Hbz(1hr) 44Z 1101 Hbz(4hr) 13Z, 1N 59% van de vogels werd gesexed (n=61; m:v=1:5.8).

-Middelste Zaagbek - *Mergus serrator*

Het uurgemiddelde, wat vj'87 opleverde, was redelijk hoog te noemen (n=3941; 5.3 ex/hr). De vogels werden vooral in NH gezien (67% van het totaal), minder in ZH (25%) en weinig in Wd (8%). In ZH verbleef 47% tp., hetgeen echter veroorzaakt werd door één tp-telling te IJm. In de wintermaanden was er niet veel beweging op te merken van de Middelste Zaagbek, alleen eind jan leverde hogere aantallen Z-waarts vliegende vogels op. Hierna moest gewacht worden tot de jaarlijkse voorjaarspiek, die ditmaal in de eerste twee weken van apr viel, tot de aantallen weer opliepen. Overigens werd deze piek niet in ZH en nauwelijks in Wd opgemerkt. Na deze piek bleven de aantallen op een constant laag niveau tot eind mei. Er was één jun-melding. Beste dagen: 1701 IJm 445tp. 3101 Huisd(2hr) 116Z, 23N, 43tp. 0504 Hbz(3hr) 1Z, 441N, 8tp. 1004 Hbz(3hr) 115N Egm(3hr) 176N In NH werd 83% gesexed (n=2187; m:v=1:1.3), in ZH 20% (n=190; m:v=1:0.8) en in Wd 96% (n=323; m:v=1:1.7).

-Grote Zaagbek - *Mergus merganser*

Slechts 330 ex. werden van deze soort gezien. In NH werd ongeveer evenveel gezien als in ZH (47% vs. 45%), terwijl Wd slechts 8% opleverde. Slechts 30% van de vogels vloog naar N, terwijl 27% tp. verbleef. Veruit de meeste meldingen kwamen uit jan (vnl. 2^e en 4^e week). In feb, mrt en apr werden enkele waarnemingen verricht. Laatste melding: 1804 Hbz 1tp. Beste dagen: 1001 Hbz(3hr) 22Z, 4N 1401 Hbz(2hr) 21Z, 1N, 1tp. Nwijk(1hr) 22Z 1701 IJm 79tp. In NH werd 89% gesexed (n=139; m:v=1:1.4), in ZH 39% (n=58; m:v=1:2.1) en in Wd 100% (n=25; m:v=1:2.1).

5.8 Meerkooet - *Fulica atra*

Ondanks de toch vrij strenge winter gaf vj'87 betrekkelijk weinig Meerkooeten te zien (n=292). 57% van de vogels werd in ZH gezien en 43% in NH. Zo-als gebruikelijk verbleef het merendeel van de Meerkooeten ter plaatse (95%). Veruit de meeste meldingen kwamen uit jan (95%). Opmerkelijk was de melding van een tp. verblijvend ex. te Schev op 1605. Beste dagen: 1401 Hbz(1hr) 2Z, 1N, 39tp. 1701 IJm 153tp. 1801 Hbz 33tp.

5.9 Grote Trap - *Otis tarda*

2103 Hbz 1 uit zee.

5.10 Steltlopers - *Haematopidae, Recurvirostridae, Charadriidae & Scolopacidae*

-Scholekster - *Haematopus ostralegus*

Dit voorjaar werden er meer Scholeksters dan gewoonlijk gezien (n=17603; 23.5 ex/hr). 71% van het totaal werd in NH gezien (32% Z, 17% tp.), 23% in ZH (resp. 19% & 4%) en 6% in Wd (resp. 4% & 30%). De aanhoudende vorst in jan resulteerde in enkele coldrushes (met als uitschieter 1401), die alleen in NH opgemerkt werden (zie echter ook Sula2(4):113-118). Tot 2001 overheerste de Z-waartse trekrichting, terwijl daarna verreweg de meeste vogels naar N vlogen. De climax van deze

N-waartse trek vond plaats in de eerste twee decades van mrt. Beste dagen:
 1401 Hbz(3hr) 2758Z,18N
 2501 Hbz(4hr) 140N,148tp.
 3101 Huisd 250tp.
 0503 Hbz(4hr) 12Z,293N,56tp.
 1403 Hbz(4hr) 3Z,407N
 1803 Hbz(4hr) 1Z,468N

-Kluut - *Recurvirostra avosetta*

Met 660 ex. (0.9 ex/hr) kan vj'87 als een doorsnee voorjaar beschouwd worden voor de Kluut. Van dit totaal werd 78% in ZH gezien, 22% in NH en slechts 2ex. in Wd. De eerste Kluten werden op 0703 gezien (ZeVl & Hbz). Van een echte trekpiek was geen sprake: tot ver in mei konden nog troepjes Kluten gezien worden. Er was slechts één jun-melding. Beste dagen:
 1003 Nwijk(1hr) 75N 0404 Egm(2hr) 31N
 1203 Bloem(2hr) 34N 2804 Bloem(3hr) 27N
 0404 ZeVl(3hr) 121N

-Kleine Plevier - *Charadrius dubius*

0404 Nwijk 1N 2605 ZeVl 1N
 2504 ZeVl 2N Hbz 2N
 2305 Hbz 2N

-Bontbekplevier - *Charadrius hiaticula*

Wat betreft de Bontbekplevier kan gerust over een matig voorjaar gesproken worden (n=741; 1.0 ex/hr). De meeste ex. werden in NH gezien (55%), gevolgd door 40% in ZH en 5% in Wd. 92% van alle vogels vloog naar N, 7% verbleef tp. De eerste waarneming viel op 1102 (Schev 2Z). Vanaf begin mrt kon daadwerkelijk trek van deze soort worden opgemerkt. De hoogste aantallen werden, zoals gebruikelijk, gezien in de 2^e helft van mei, waarna in jun de aantallen drastisch kelderden. Beste dagen:
 2604 Hbz(4hr) 35N 1805 Hbz(3hr) 156N
 2305 Hbz(5hr) 36N 2505 ZeVl(2hr) 81N

-Strandplevier - *Charadrius alexandrinus*

2404 Hbz 3N 0206 Hbz 2N
 2205 Hbz 1N

-Goudplevier - *Pluvialis apricaria*

Het aantal Goudplevieren, dat langs onze kust verschijnt, is in grote mate afhankelijk van het al dan niet voorkomen van vorstperioden. De winter '86/'87 was vrij streng, doch minder streng dan de 2 voorgaande winters. Dit wordt ook bevestigd door de dit voorjaar waargenomen aantallen (n=570; 0.8 ex/hr). Enige vorsttrek werd alleen in NH waargenomen (mn. op 1001 & 1101): aldaar werd dan ook 79% van het totaal waargenomen, tegen 21% in ZH en 0% in Wd. N-waarts gerichte voorjaarstrek werd bijna uitsluitend te ZeVl vastgesteld, maar ook hier bleven de aantallen laag. De laatste Goudplevier werd op 0606 te Call opgemerkt. Beste dagen:
 1001 Hbz(2hr) 186Z 2103 ZeVl(1hr) 92N
 1101 Hbz(2hr) 255Z

-Zilverplevier - *Pluvialis squatarola*

Met een totaal van 1725 ex. (2.3 ex/hr) een matig voorjaar voor de Zilverplevier. De verspreiding over de verschillende deelgebieden was als volgt: NH 60%, ZH 38%, Wd 2%. Het aandeel Z-waarts vliegende vogels was, zoals bij de meeste laat in het voorjaar doortrekkende steltlopers, verwaarloosbaar. De soort werd in de eerste 3 maanden van het jaar wel regelmatig gezien, maar de aantallen bleven laag. Pas vanaf begin apr worden de dagtotaalen hoger. Na een rustige periode worden eind apr de aantallen wat acceptabeler, waarop de hoogste aantallen rond half mei passerden. Jun levert slechts 4 ex. op. Beste dagen:

0404 Egm(4hr) 101N 1505 Hbz(3hr) 139N
 2404 Hbz(2hr) 82N 1805 Hbz(3hr) 230N

-Kievit - *Vanellus vanellus*

Ook voor de Kievit was '87 geen goed voorjaar (n=2236; 3.0 ex/hr). 78% van de vogels werd in NH gezien (9% N), 22% in ZH (71% N), terwijl het aantal in Wd ter verwaarlozen was. Het lage %age N-waarts vliegende vogels in NH was te wijten aan vorsttrek op 1001, terwijl ook tot begin apr nog af en toe groepjes naar Z vlogen. Vanaf begin mrt trokken langs ZeVl geregeld Kieviten N-waarts. In NH werd hiervan in apr en mei vrijwel niets gemerkt. Wel trokken daar, zoals gebruikelijk, in jun de eerste ex. al weer Z-waarts. Beste dagen
 1001 Hbz(3hr) 1203Z 0703 Bloem(3hr) 106Z,2N
 1402 Egm(3hr) 76N 1103 ZeVl(1hr) 110N

-Kanoetstrandloper - *Calidris canutus*

Het aantal waargenomen Kanoeten was, evenals in de twee voorgaande voorjaren, niet bijzonder hoog (n=8113; 10.8 ex/hr). Maar liefst 93% van de vogels werd in NH gezien, 5% in ZH en 2% in Wd. In NH vloog 59% naar N en verbleef 27% tp, in ZH was dit resp. 93% en 7% en in Wd 83% en 4%. Opnieuw verbleven in jan hoge aantallen tp. aan de Hbz; deze aantallen bleven hoog tot 2001. Ook werden hier in jan flinke aantallen Z-waarts vliegende vogels gezien. Of dit daadwerkelijk wegtrekkende vogels of rondvliegende vogels is niet duidelijk, omdat in deze periode op andere posten weinig of onregelmatig geteld werd. In ZH werd van pleisterende Kanoeten weinig gemerkt. Al vanaf eind jan begonnen de N-waartse verplaatsingen, die in de 2^e helft van mei een piek bereikten. In jun werden alleen nog aan de Hbz nog wat Kanoeten gezien. Beste dagen:
 1101 Hbz(4hr) 880Z,763tp. 1805 Hbz(3hr) 1646N
 1401 Hbz(3hr) 150Z,309N,650tp.
 1801 Hbz(4hr) 27N,438tp. 2405 Hbz(6hr) 505N

-Drieteenstrandloper - *Calidris alba*

Het aantal waargenomen Drieteentjes (n=3521) bleef achter bij de aantallen van de afgelopen voorjaren. Het merendeel van de vogels werd in NH gezien (63%), Wd was goed voor 21% en de overige 16% werd in ZH gezien. In NH vloog 79% naar N en verbleef 19% tp.; in Wd was dit resp. 27% en 54% en in ZH resp. 55% en 23%. Tot eind mrt werden in alle deelgebieden de hoogste aantallen pleisterend waargenomen. Vanaf begin apr had het aantal N-waarts vliegende vogels de overhand. De trek piekte eind apr en in de 2^e helft van mei. De laatste Drieteentjes werden op 1206 opgemerkt (Hbz 4Z). Beste dagen:
 1201 Tex 210tp. 1005 Bloem(4hr) 172N
 2901 Egm(1hr) 28N,150tp. 1805 Hbz(3hr) 245N
 2402 Egm 185tp. 2305 Hbz(4hr) 172N
 2604 Egm(2hr) 255N,3tp.

-Kleine Strandloper - *Calidris minuta*

2404 Schev 1Z 2505 ZeVl 3N
 0205 Hbz 1N 1806 Egm 1N
 2405 Hbz 1N

-Temminck's Strandloper - *Calidris temminckii*

0305 Eems 1N 2505 ZeVl 1N

-Krombekstrandloper - *Calidris ferruginea*

0805 Hbz 1N

-Paarse Strandloper - *Calidris maritima*

Ook het totaal aantal Paarse Strandlopers was dit voorjaar laag (n=425). Dit is onder meer te wijten aan het feit dat er maar weinig tellingen van IJmuiden en Scheveningen waren deze winter. 60% van de vogels werd in ZH gezien, tegen 40% in NH en 0% in Wd. In ZH vloog 20% naar N en verbleef 58% tp., in NH was dit resp. 2% en 98%. Tot ver in apr werden regelmatig pleisterende vogels op pieren en havenhoofden. De laatste melding kwam

op 2905; Hbz 1tp. Beste dagen:
2802 Huisd 138tp. 1303 IJm 35tp.
0203 WeKa(1hr) 50Z,52N 2904 Schev 45tp.

-Bonte Strandloper - *Calidris alpina*

Ondanks het feit dat er meer Bontjes werden gezien dan in de 2 voorafgaande voorjaren, kon geenszins van een goed voorjaar worden gesproken (n=8639; 11.5 ex/hr). De meeste ex. werden gezien in NH: 73% (92%N) tegen 24% in ZH (87%N) en 3% in Wd (61%N). Opvallend was de gerichte trek eind jan/begin feb; deze trek golf werd met name in NH opgemerkt. In de 1^e helft van mrt vond een tweede trek golf plaats, die ditmaal wel in alle deelgebieden werd opgemerkt. Een volgende piek viel in begin apr (NH & ZH). Tenslotte werd rond 2005 nog een opmerkelijke verplaatsing waargenomen (NH); deze late trek van waarschijnlijk IJslandse & Groenlandse Bontjes wordt meestal vooral in ZH opgemerkt (zie CvZ-halfjaarverslag n° 27). In jun werd de soort slechts sporadisch opgemerkt. Beste dagen:
2401 Hbz(4hr) 2Z,1014N,12tp.
0702 Hbz(6hr) 782N 1603 Nwijk(1hr) 320N
1103 Hbz(4hr) 10Z,1377N,39tp.
1503 IJm(1hr) 323N 0404 Hbz(3hr) 375N

-Kempfaan - *Philomachus pugnax*

Opnieuw, net als in vj'86, werden veel Kempfaanen gezien (n=528). Dit aantal is vrijwel geheel op het conto van de 'landtrek'-posten ZeVl en Eems te schrijven. Er werden slechts 8 ex. op andere posten gezien, allen in ZH. Dit impliceert dat er dit voorjaar dus geen meldingen kwamen uit NH en de Waddeneilanden. 57% van de vogels werd in ZH (ZeVl) gezien, de rest kwam uit Wd (lees Eems). De eerste melding werd op 1003 gedaan (Nwijk 1N). Vanaf deze dag werden tot eind mei langstrekken de Kempfaanen gezien, met de hoogste aantallen in de periode eind apr (ZeVl) en begin mei (Eems). Beste dagen:
2404 ZeVl(4hr) 36N 0105 Eems(3hr) 113N
2504 ZeVl(2hr) 39N 0305 Eems(5hr) 25Z,73N
2804 ZeVl(4hr) 66N

-Bokje - *Lymnocyrtus minimus*

1503 ZeVl 1N

-Watersnip - *Gallinago gallinago*

Slechts 97 ex. gezien dit voorjaar. Hiervan werd 62% in NH gezien en 38% in ZH. In NH vloog 10% N-waarts, in ZH 100%. In NH vond in de 2^e decade van jan enige Z-waartse trek plaats. N-waartse trek werd voornamelijk in ZH (ZeVl) opgemerkt en wel in mrt en begin apr. Beste dagen:
1001 Hbz(2hr) 14Z 0404 ZeVl(2hr) 12N
1401 Hbz(2hr) 39Z,1N

-Houtsnip - *Scolopax rusticola*

1001 Hbz 1Z 1101 Hbz 1Z
1101 Tex 1Z 2303 Tex 1tp.

-Grutto - *Limosa limosa*

Vrij weinig Grutto's passeerden onze kust dit voorjaar (n=248). Het merendeel hiervan werd in ZH gezien (83%), NH volgt met 16% en Wd had slechts 1%. De Grutto-trek was sterk gericht (97%N). Verrassend was een N-waarts vliegende Grutto op 2501 te Hbz. De volgende vogels waren pas op 0603 gezien. Begin apr kwamen de hoogste aantallen door, daarna namen de aantallen snel af. Er was slechts één mei-waartse trek. Beste dagen:
ZeVl(1hr) 42N 0404 Bloem(3hr) 49N
Nwijk(1hr) 34N

-Rosse Grutto - *Limosa lapponica*

Zoals bij de meeste steltlopersoorten het geval was, bleven ook de waargenomen aantallen Rosse Grutto's in vj'87 onder het gemiddelde (n=4329; 5.8 ex/hr). In NH werd 55% van het totaal gezien, in ZH 35% en 10% in Wd. 96% van alle vogels vloog naar N. In jan en feb werden alleen in NH en Wd Rosse Grutto's gezien, maar de aantallen bleven, evenals in mrt, laag. Zoals gebruikelijk kwam de trek pas in apr op gang. De hoogste aantallen werden in de laatste week van apr en de eerste week van mei gezien. Daarna werd alleen in NH en Wd nog enige trek opgemerkt. Er waren 3 jun-meldingen. Beste dagen:
0505 Nwijk(1hr) 310N 0605 Egm(4hr) 354N,23tp.
Bloem(1hr) 270N 1805 Hbz(3hr) 312N
Hbz(5hr) 487N

-Regenwulp - *Numenius phaeopus*

Het voorjaarstotaal van de Regenwulp lag hoger dan de 2 voorafgaande jaren, maar was desondanks niet meer dan gemiddeld (n=1384; 1.9 ex/hr). Van dit totaal werd 79% in ZH gezien, 20% in NH en 1% in Wd. In zo goed als alle gevallen ging het om N-waarts vliegende vogels. De eerste Regenwulpen werden pas op 1704 gezien (ZeVl 10N). De aantallen waren vanaf dat moment wel meteen vrij hoog. In de laatste week van apr vlogen de hoogste aantallen langs (vnl. in ZH). Na half mei werd de soort nog maar weinig gezien. Er waren 4 jun-meldingen. Beste dagen:
2304 ZeVl(3hr) 184N 2504 Hbz(1hr) 146N
2404 Schev(2hr) 96N ZeVl(5hr) 78N
ZeVl(3hr) 229N

-Wulp - *Numenius arquata*

Totaal 2477 Wulpen werden dit voorjaar gezien (3.3 ex/hr). Hiervan werd 57% in NH gezien, 41% in ZH en 2% in Wd. In NH vloog 49% van de vogels naar N, in ZH was dit 81% en in Wd 57%. Z-waartse verplaatsingen bepaalden in de 1^e helft van jan het trekbeeld. Deze coldrushes werden vooral in NH opgemerkt. Daarna werd er t/m eind feb zwakke N-waartse trek waargenomen. Begin mrt werd echter in zowel NH als ZH opnieuw Z-waartse trek vastgesteld. Vanaf de 2^e week van mrt kreeg de N-waartse trek weer de overhand met pieken rond half mrt, begin apr en in iets mindere mate de 3^e week van apr (ZH). Tenslotte vond in NH eind jun al weer Z-waartse trek plaats. Beste dagen:
1001 Hbz(3hr) 416Z,18N 0404 Hbz(3hr) 1Z,88N
1101 Hbz(3hr) 96Z,3N Egm(3hr) 119N
0303 Nwijk(1hr) 105Z,7N

-Zwarte Ruiter - *Tringa erythropus*

In tegenstelling tot de meeste steltlopersoorten, werd de Zwarte Ruiter wel meer dan gemiddeld waargenomen (n=112). Dit hoge aantal werd voornamelijk veroorzaakt door ZeVl (76 ex); de meerderheid werd dus in ZH gezien (69%), de overige 31% was afkomstig van NH (Hbz). De vroegste Zwarte Ruiter werd op 1704 gemeld (ZeVl). Maar liefst 60% van het voorjaarstotaal werd op 2404 gezien (ZeVl & Hbz). De enige jun-melding was tevens de enige Z-waarts vliegende vogels dit voorjaar (2306 Hbz). Beste dag:
2404 ZeVl(4hr) 46N; Hbz(2hr) 21N

-Tureluur - *Tringa totanus*

Opnieuw bepaalden de tellingen te ZeVl groten-deels het voorjaarstotaal van een soort. Dit resulteerde in een redelijk totaal (n=2785; 3.7 ex/hr), waarvan 84% in ZH gezien werd, 14% in NH en 2% in Wd. Vorsttrek werd in NH en in mindere mate in Wd geconstateerd (jan). Vandaar ook de nogal verschillende vliegrichtingen per deelgebied: ZH 99% N en 1% tp., NH resp. 43% en 13% en Wd resp. 16% en 37%. In de vorstperiode werd echter weinig geteld in ZH. Vanaf half mrt

vlogen de Tureluurs overwegend N-waarts. Gedurende de hele maand apr en begin mei vlogen in ZH (91% van de in ZH waargenomen ex. vloog langs ZeVl) hoge aantallen voorbij. In NH bleven de aantallen aanzienlijk lager. Beste dagen: 0304 ZeVl(2hr) 142N 2804 ZeVl(5hr) 172N 2404 ZeVl(4hr) 147N 0105 ZeVl(2hr) 484N 2704 ZeVl(2hr) 156N

-Groenpootruiter - *Tringa nebularia*

Evenals vorig voorjaar werd het trekbeeld van de ruiter-soorten bepaald door de waarnemingen te ZeVl; hier vloog dan ook 85% van het voorjaarstotaal langs (n=178). De verdeling per deelgebied was als volgt: ZH 91%, NH 4% en Wd 5%. Opmerkelijk was een jan-melding (1601 Hbz 1N). Hierna werd op 0604 de eerstvolgende melding gedaan. De trek piekte rond eind apr. De laatste ex. werden op 2605 gezien. Beste dagen:

2304 ZeVl(3hr) 21N 2804 ZeVl(5hr) 42N
2404 ZeVl(3hr) 17N 0105 ZeVl(2hr) 20N

-Witgatje - *Tringa ochropus*

1101 IJm 1Z 2604 ZeVl 2N
1704 ZeVl 1N 2804 ZeVl 1N
1804 ZeVl 3N 0105 ZeVl 1N
2404 ZeVl 2N 2305 Hbz 1N

-Bosruiter - *Tringa glareola*

2504 ZeVl 1N 0105 Eems 1N
2904 ZeVl 1N 0205 Eems 1Z, 1N
3004 Eems 1N 0905 ZeVl 1N

-Oeverloper - *Actitis hypoleucos*

In totaal werden 128 ex. gezien. De Oeverloper werd voornamelijk in ZH waargenomen (96%). Er werden geen Z-waarts vliegende vogels gezien en het %age tp-verblijvende vogels lag, zoals gebruikelijk, vrij hoog: 37%. De eerste melding kwam van ZeVl op 1804. De meetse ex. werden eind apr, de 2^e en de laatste week van mei gezien (t/m 2605). Beste dagen: 2904 ZeVl(2hr) 21N 2405 ZeVl(3hr) 24N 0905 ZeVl(4hr) 22N, 1tp. 2605 Schev 17tp.

-Steenloper - *Arenaria interpres*

Dit voorjaar werden er slechts 2338 Steenlopers gezien. Een van de oorzaken hiervoor is onge twijfeld het feit, dat er te weinig tp-tellingen in de voor deze soort geschikte gebieden (zoals IJm & Schev) werden uitgevoerd (zie ook Paarse Strandloper). Dit is ook op te maken uit de verdeling over de deelgebieden: 85% in NH, 14% in ZH en 1% in Wd. In NH vloog 13% naar N en verbleef 86% tp., in ZH was dit resp. 63% en 30% en in Wd resp. 52% en 37%. De aantallen pleisterende vogels waren in jan maximaal. Echt gerichte trek vond pas plaats vanaf begin apr, culminerend in een piek rond eind apr/begin mei. Beste dagen: 0401 Hbz 173tp. 2802 Huisd 87tp. 1801 Hbz 150tp.

5.11 Jagers - *Stercorariidae*

-Middelste Jager - *Stercorarius pomarinus*

1504 Tex lad.df.N 1705 Hbz lad.lf.N
0205 Hbz lad.lf.N 2406 Hbz lonv,lad.lf.N

-Kleine Jager - *Stercorarius parasiticus*

Vj'87 bracht een meer dan gemiddeld aantal Kleine Jagers voor onze kust, zeker qua uurgemiddelde (n=111; 0.2 ex/hr). Van deze vogels werd 60% in NH gezien, 29% in Wd en 11% in ZH; 4% van alle vogels vloog naar Z. De eerste melding kwam pas op 1803. Vanaf half apr tot eind jun werd de soort vrij regelmatig in lage aantallen gezien. De doortrekkpiek viel in de 3^e week van apr en de 1^e week van mei. Beste dagen: 2104 Tex(3hr) 9N 0205 Huisd(2hr) 9N 0205 Tex(4hr) 7N Hbz(5hr) 9N

2005 Hbz(4hr) 2Z, 3N

Van alle Kleine Jagers is bij 71% het kleed genoteerd. Hiervan was 13% onv., 45% ad.lf. en 42% ad.df. Opvallend was het verschil in kleed-determinatie tussen NH en Wd. In NH werd van de op kleed gedetermineerde vogels 57% als ad.lf. en 19% als ad.df. geregistreerd, in Wd was dit resp. 26% en 74%.

-Kleinste Jager - *Stercorarius longicaudus*

0606 Hbz lad.lf.N

-Grote Jager - *Catharacta skua*

0602 Hbz 1Z 0706 Call 1N
1904 Hbz 1N 1006 Hbz 1N

5.12 Meeuwen - *Laridae*

-Zwartkopmeeuw - *Larus melanocephalus*

1302 IJm 1 2^ecy.tp. 3004 Hbz 2ad.N
2202 Hbz lad.N 0305 Tex lad.Z
1204 WeKa lad.Z 2805 Egm lad.N
2104 Hbz lad.N

-Dwergmeeuw - *Larus minutus*

Opnieuw, net als vorig voorjaar, een voorjaar met zeer weinig Dwergmeeuwen (n=2853; 3.8 ex/hr). Van dit totaal werd 61% in NH gezien, 26% in Wd en 13% in ZH. Het trekbeeld in de verschillende deelgebieden kwam vrijwel overeen: gemiddeld vloog 88% van de vogels naar N en verbleef 9% tp. (vooral in Wd). Tot half mrt verscheen de Dwergmeeuw slechts sporadisch voor onze kust (maar één urr boven de 10 ex.). Daarna werden regelmatig N-waarts trekkende ex. waargenomen, maar de aantallen liepen pas vanaf de 2e week van apr op. De piek viel, zoals gewoonlijk, in de laatste week van apr, maar ook in deze periode lager de aantallen lager dan in de meeste andere voorjaren. Nadat de eerste week van mei nog redelijke aantallen langsvlogen, nam de trek snel af. De laatste Dwergmeeuwen werden op 2705 gezien. Beste dagen: 1104 Hbz(4hr) 177N 2604 Hbz(5hr) 171N, 5tp. 2604 Tex(1hr) 280N 0205 Hbz(6hr) 5Z, 177N Bij 73% van de vogels werd de leeftijd genoteerd; hiervan was 22% 2^ecy., 1% 3^ecy. en 77% ad. Vanaf begin mei was het merendeel van de vogels onvolwassen.

-Kokmeeuw - *Larus ridibundus*

Het voorjaarsaantal Kokmeeuwen was dit maal hoog (n=27904; 37.2 ex/hr). Van dit totaal werd 55% in ZH gezien, tegen 41% in NH en 4% in Wd. Om echter geen verkeerd beeld te krijgen van de daadwerkelijke trek, dient vermeld te worden dat meer dan 1/3 van het voorjaarstotaal op 2602 te Schev tp. verbleef. Dit blijkt ook uit het aandeel naar N vliegende en tp-verblijvende vogels per deelgebied: ZH resp. 23% en 73%, NH 34% resp. 1% en Wd resp. 38% en 25%. Kokmeeuwen werden het gehele voorjaar gezien. Vorsttrek van enige omvang werd alleen in NH opgemerkt. Na half feb werd de eerste N-waartse trek opgemerkt (NH & ZH). Eind feb werden in ZH hoge aantallen tp. pleisterende vogels gezien. De N-waartse trek piekte in ZH in de 2^e helft van mrt en in NH in de laatste week van apr. Vanaf half jun werd in NH alweer Z-waartse trek opgemerkt. Beste dagen: 1001 Hbz(3hr) 2812Z, 1N 2602 Schev 9700tp. 1401 Hbz(3hr) 1116Z, 4N 2203 Bloem(2hr) 286Z, 900N 2402 Nwijk 800tp. 2603 Bloem(2hr) 600N 34% van de Kokmeeuwen is op leeftijd gebracht; hiervan was 29% 2^ecy. en 71% ad. Onvolwassen vogels waren van half apr tot half jun in de meerderheid.

-Stormmeeuw - *Larus canus*

Zoals gewoonlijk werd deze soort niet bij alle telposten systematisch geteld (o.a. niet bij Tex, Egm, ZeVl). Er werden dit voorjaar 21406 ex. ge-

zien; hiervan werd 90% in NH gezien, 10% in ZH, terwijl de soort in Wd nauwelijks geteld werd. Gemiddeld vloog 65% van de vogels naar N en verbleef 10% tp. De Stormmeeuw kon het hele voorjaar in flinke aantallen gezien worden. De meeste vogels passeerden tussen 1004 en 3004 de (NH) kust. Beste dagen:
 1001 Hbz(3hr) 390Z, 72N, 200tp.
 1004 Hbz(3hr) 557Z, 1848N, 870tp.
 1104 Hbz(2hr) 86Z, 864N, 70tp.
 1704 Hbz(4hr) 69Z, 1268N, 60tp.
 2404 Hbz(5hr) 187Z, 587N
 Bij ruim 90% werd iets over de leeftijd vermeld; hiervan was 38% 2^ecy., 10% 3^ecy. en 52% ad. Vanaf half apr t/m eind mei was het merendeel van de vogels onvolwassen.

-Kleine Mantelmeeuw - *Larus fuscus*

Er werden weinig Kleine Mantelmeeuwen gezien (n=2403; 3.2 ex/hr). Van dit aantal werd 64% in NH gezien, 24% in Wd en 12% in ZH. In NH vloog 63% naar N en verbleef 2% tp., in Wd was dit resp. 65% en 2% en in ZH resp. 32% en 0%. Uit jan en feb kwamen weinig meldingen binnen (resp. 9ex. en 19ex.). Vanaf eind mrt werd de soort regelmatig en in hogere aantallen gezien. De hoogste aantallen werden in jun opgemerkt (alleen NH). Een duidelijk trekpatroon was dit voorjaar niet te ontdekken. Het hoge aandeel Z-vliegers zal zeker voor een deel aan vissersboten te wijten zijn. Evenals bij Storm- en Kokmeeuw kon eind jun alweer Z-waartse trek geconstateerd worden. Beste dagen:
 3004 Nwijk(6hr) 97Z, 14N 1506 Hbz(3hr) 15Z, 102N
 1705 Hbz(4hr) 57Z, 29N 2406 Hbz(10hr) 54Z, 57N
 94% van de vogels kon op leeftijd gebracht worden; hiervan betrof 4% 2^ecy., 5% 3/4 cy. en 91% ad.

-Zilvermeeuw - *Larus argentatus*

Niet systematisch geteld.

-Grote Burgemeester - *Larus hyperboreus*

0101 Tex 1 3^ecy.tp. 0404 Tex 1 ad.tp.
 0201 Hbz 1 2^ecy.tp. 1204 Tex 1 3^ecy.Z
 0401 Tex 1 3^ecy.N 1904 Tex 1 2^ecy.Z
 1102 Schev 1 3^ecy.tp. 2404 ZeVl 2 2^ecy.N
 2103 Tex 1 3^ecy.N 0105 Huisd 1 Z

-Grote Mantelmeeuw - *Larus marinus*

Dit voorjaar werd een vrij gering aantal Grote Mantelmeeuwen gezien (n=1560; 2.1 ex/hr). In NH werd 62% van de vogels gezien, in Wd 29% en in ZH maar 9%. Het trekbeeld per deelgebied verschilde niet sterk: gemiddeld vloog 65% van de vogels naar N en verbleef 12% tp. De hoogste aantallen werden in jan gezien. Van enig trekpatroon was tot half mrt geen sprake, maar daarna werd wel duidelijk gerichte, N-waartse trek waargenomen. Een piek kon hier echter niet bij worden aangewezen. Beste dagen:
 0401 Hbz(3hr) 26Z, 130N, 25tp.
 1701 Tex(2hr) 12Z, 2N, 47tp.
 2401 Hbz(4hr) 3Z, 65N 2803 Bloem(4hr) 1Z, 59N
 Bij 94% van de vogels werd de leeftijd genoteerd; hiervan was 27% 2^ecy., 10% 3/4 cy. en 63% ad.

-Drieteenmeeuw - *Rissa tridactyla*

Vj'87 was zeer matig voor deze soort (n=556; 0.7 ex/hr). Maar liefst 81% van het totaal werd op één dag waargenomen (0601 WeKa). 83% van de vogels werd in ZH opgemerkt, 13% in NH en 4% in Wd. Als gevolg van reeds vermelde topdag (althans voor dit voorjaar; de hoge aantallen van vj'86 konden met geen mogelijkheid benaderd worden) begin jan, verschilde het %age N-waarts vliegende vogels per deelgebied aanzienlijk: ZH 16%, NH 97% en Wd 52%. De hoogste aantallen werden overal begin jan gezien. De rest van het voorjaar werd de soort slechts sporadisch opgemerkt. Dit waren voornamelijk N-waarts trekkende ex. langs de kust van NH

(mrt t/m mei). In jun werden nog 3 ex. gezien. Beste dagen:
 0301 Hbz(4hr) 48N 0601 WeKa(2hr) 380Z, 70N
 Slechts 17% van de vogels werd op leeftijd gebracht; hiervan was 18% 2^ecy. en 82% ad.

5.13 Sterns - *Sternidae*

-Noordse Stern/Visdief - *Sterna paradisaea/hirundo*

Hoewel het voorjaarstotaal (n=39461) het niet doet vermoeden, is het uurgemiddelde (52.6 ex/hr) het hoogste van de 80-er jaren tot dusverre. Per deelgebied opgesplitst zijn de %ages als volgt: NH 74%, ZH 21% en Wd 5%. Gemiddeld 93% van de vogels vloog naar N, en 1% verbleef tp. Het eerste 'diefje' werd ditmaal op 0404 gemeld (Nwijk 1N), de eerste Visdief op 0704 (Tex 1N) en de eerste Noordse Stern op 1004 (Hbz 18N). Het duurde tot 1804 al eer er flinke aantallen 'dieven' langs de kust trokken; deze trekpiek duurde tot 1005 en werd vooral opgemerkt in NH. Tenslotte werd er eind mei opnieuw een trek golfje gemeld in NH en Wd. In jun werden geen hoge aantallen meer gezien. Het trekbeeld van de Visdief kwam sterk overeen met bovengeschetst beeld. De Noordse Stern trok gepiekt door en wel in de laatste week van apr en de eerste week van mei. Beste dagen:
 1804 Bloem(3hr) 2Z, 1489N(1N)
 2404 Hbz(5hr) 87Z, 1695N(1544V, 227N)
 2604 Hbz(5hr) 97Z, 3756N, 15tp. (2881V, 956N)
 3004 Hbz(8hr) 36Z, 1981N(1658V, 165N)
 0205 Hbz(6hr) 48Z, 2790N(1496V, 447N)
 Huisd(6hr) 19Z, 1601N
 1005 Bloem(5hr) 4Z, 1651N
 Hbz(3hr) 7Z, 1336N(1007V, 78N)
 2605 Hbz(3hr) 30Z, 1400N(1391V)
 In NH (n=29322) werd 68% van de 'diefjes' op soort gedetermineerd; hiervan was 87% Visdief. In ZH (n=8391) was dit resp. 18% en 96% en in Wd (n=1748) was dit resp. 13% en 81%.

-Grote Stern - *Sterna sandvicensis*

Met een totaal van 9494 ex. (12.7 ex/hr) kan van een doorsnee-voorjaar gesproken worden. 60% van de vogels werd in NH gezien, 33% in Wd en slechts 7% in ZH. De trekrichting verschilde nogal per deelgebied: In NH vloog 81% naar N, in ZH 95% en in Wd 55%. Op 2203 werd de eerste Grote Stern gezien (Bloem 1N). Tot 1004 werden langs de kust meer Grote Sterns gezien dan 'diefjes'. Vanaf half apr tot eind jun werden geregeld meer dan 100 ex. per dag gezien. De hoogste aantallen passeerden tussen half apr en begin mei. In de 2^e decade van jun werd wederom een piek opgemerkt. Opvallend was dat in Wd al vroeg in het voorjaar het aantal N- en Z-waarts vliegende vogels vrijwel in evenwicht waren; dit zal veroorzaakt zijn door fourageervluchten van in de Waddenzee broedende vogels. Beste dagen:
 1704 Hbz(4hr) 27Z, 214N 0205 Hbz(6hr) 60Z, 172N
 2404 Hbz(5hr) 39Z, 199N 1905 Tex(2hr) 69Z, 246N
 3004 Tex(4hr) 411Z, 118N 1206 Hbz(4hr) 34Z, 259N
 Hbz(7hr) 47Z, 202N 1806 Egm(3hr) 88Z, 139N

-Dougall's Stern - *Sterna dougalli*

0606 Hbz 1 ad.N (aanvaard CDNA)

-Dwergstern - *Sterna albifrons*

Opnieuw werd geen uitzonderlijk aantal Dwergsterns gezien (n=1383; 1.8 ex/hr). In NH werd 76% van de vogels gezien, in ZH 20% en in Wd 4%. Vrijwel alle vogels (99%) vlogen naar N. De eerste Dwergsterns werden pas op 1704 gemeld (Tex 2N; ZeVl 1N). Het merendeel trok tussen eind apr en half mei door. Na deze periode werden nog regelmatig, doch weinig, Dwergsterns gezien. Beste dagen:
 2404 Hbz(5hr) 137N 0805 WeKa(1hr) 78N
 0205 Huisd(5hr) 71N, 10tp 1005 Hbz(3hr) 116N
 Hbz(6hr) 72N 1805 Hbz(3hr) 104N

-Zwarte Stern - *Chlidonias niger*

De zeetrectellers telden dit voorjaar precies 700 Zwarte Sterns (0.9 ex/hr). Dit betekende, net als vj'86, een slecht voorjaar. 65% van de vogels werd in NH gezien, 31% in ZH en 4% in Wd. De Zwarte Stern trok gericht door: 99% vloog N-waarts. De eerste waarneming viel dit jaar op 1704 (Hbz 1N). Eind apr vlogen de hoogste aantallen langs; daarna werden nog regelmatig Zwarte Sterns gezien, maar de aantallen bleven laag. Half jun was er nog een opvallende verplaatsing: 1506 Hbz 21N. Beste dagen: 2604 Hbz (5hr) 109N 3004 Nwijk (3hr) 1Z, 43N Bloem (2hr) 53N

5.14 Alkachtigen - Alcidae

-Alk/Zeekoet - *Alca torda/Uria aalge*

Het aantal waargenomen Alk/Zeekoeten lag dit voorjaar onder het gemiddelde (n=245; 0.3 ex/hr). 85% van deze vogels werd in NH gezien, 11% in ZH en 4% in Wd. In NH vloog 83% naar N en verbleef 3% tp., in Wd was dit resp. 46% en 8% en in ZH resp. 10% en 0%. In Wd ging het voornamelijk om waarnemingen in de wintermaanden; enig trekpatroon was hierin niet te ontdekken. Ook in NH vlogen de hoogste aantallen in jan en feb langs. De aantallen waren hier hoger dan in de andere deelgebieden en bovendien was de trek gericht (overwegend N-waarts). Na de 'stille' maanden mrt (16 ex), apr (2 ex) en mei (5 ex), werden in jun weer regelmatig Alk/Zeekoeten gezien in NH; de aantallen bleven echter laag. Beste dagen: 0301 Hbz (4hr) 9Z, 71N 0702 Hbz (4hr) 3Z, 18N 2901 Hbz (3hr) 1Z, 23N 2102 Hbz (1hr) 23N In totaal werd slechts 11% van de vogels op soort gedetermineerd. Van de 28 gedetermineerde Alk/Zeekoeten waren er 4 Alken en de overige 24 waren Zeekoeten.

-Zwarte Zeekoet - *Cephus grylle*

1005 Schev lad.tp. (aanvaard CDNA)

-Kleine Alk - *Alle alle*

1001 Hbz 1Z 2501 Hbz 6N

-Papegaaiduiker - *Fratercula arctica*

0301 Hbz 1Z 1702 Hbz 1Z
2501 Hbz 2N 2102 Hbz 4N

5.15 Roofvogels - Accipitidae & Falconidae

-Wespendief - *Pernis apivorus*

2505 ZeVl 1N

-Zwarte Wouw - *Milvus migrans*

2904 ZeVl 2N

-Rode Wouw - *Milvus milvus*

0603 ZeVl 1N 2504 ZeVl 1N
2404 ZeVl 1N

-Bruine Kiekendief - *Circus aeruginosus*

Opnieuw een verband tussen de tellingen te ZeVl en het voorjaartotaal (n=51). Maar liefst 86% van de vogels werd in ZeVl gezien. De eerste ex. werden op 0404 gezien (Egm 1Z; Bloem 1N). De doortrekpieken waren eind apr en eind mei. Beste dagen: 2504 ZeVl (2hr) 12N 2505 ZeVl (2hr) 8N 2405 ZeVl (3hr) 10N

-Blauwe Kiekendief - *Circus cyaneus*

Blauwe Kiekendieven werden slechts op 2 telpos-ten gezien (n=17; Hbz:9; ZeVl:8). Te Hbz vlogen bijna alle ex. in jan langs (naar Z). Te ZeVl

werd alleen maar N-waartse trek opgemerkt (piek eind apr & begin mei). De laatste melding kwam van 0905. Beste dagen:

1001 Hbz (3hr) 4Z 0905 ZeVl (4hr) 4N

-Grauwe Kiekendief - *Circus pygargus*

2505 ZeVl 1N

-Sperwer - *Accipiter nisus*

Totaal 23 ex. waargenomen. Ook bij deze soort werd het merendeel te ZeVl gezien: 87%. De meeste vogels passeerden rond eind apr bij ZeVl. De laatste Sperwer werd op 0905 gezien. Beste dagen: 1804 ZeVl (2hr) 3N 2504 ZeVl (2hr) 4N 2304 ZeVl (2hr) 3N

-Buizerd - *Buteo buteo*

2504 ZeVl 1N 2505 ZeVl 1N

-Torenvalk - *Falco tinnunculus*

Totaal 40 ex. waargenomen, waarvan 90% te ZeVl. Opvallend was de gerichte trek bij deze post rond eind apr. Beste dagen: 2304 ZeVl (1hr) 4N 2504 ZeVl (4hr) 10N

-Smelleken - *Falco columbarius*

1101 Hbz 1Z 2404 ZeVl 1N
1801 Hbz 1Z 2504 ZeVl 1N
0404 ZeVl 1N 0905 ZeVl 1N

-Boomvalk - *Falco subbuteo*

Totaal 16 ex. waargenomen; hiervan werd 56% in NH gezien en 44% in ZH. De eerste ex. werden op 2404 gezien (Schev 1N; ZeVl 1N). Beste adg: 2505 ZeVl (1hr) 3N

-Slechtvalk - *Falco peregrinus*

1401 Hbz 1Z 1204 Nwijk 1N
0102 Hbz 1tp.

5.16 Zeezoogdieren - Phocidae

Gewone Zeehond - *Phoca vitulina*

1201 Tex lad.tp. 1003 Tex lad, lonv.tp.
1601 Hbz 1tp. 2103 Hbz 1tp.
1701 Tex 1N 0604 Tex lad.2
1801 Tex lad.tp. 0804 Huid 3tp.
2401 Tex lad.tp. 1304 Tex 1tp.
Hbz lad.tp. 3004 Hbz 1tp.
1502 Hbz 1tp. 0906 Hbz 1N
2302 Tex 1N

-Grijze Zeehond - *Halichoerus gryphus*

1701 Tex lad.tp.